

Obchodní právo

Obchodní korporace (obecná část)

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Mgr. Tomáš Gongol, Ph.D.

Mgr. Michael Münster

přednáška

Formy „společného podnikání“

- **smluvní formy**
 - smlouva o společnosti
 - smlouva o tiché společnosti
- **organizační formy**
 - obchodní korporace

Smlouva o společnosti (§ 2716 NOZ)

- podstata společnosti je ve **smluvním závazku alespoň dvou osob** sdružit za společným účelem činnosti (práce) nebo věci, anebo obojí; podle toho se rozlišují společnosti pracovní, kapitálové a smíšené.
 - společný účel není předepsán, může být tedy v mezích právního řádu jakýkoli, hospodářský (výdělečný) i nevýdělečný
 - takovou smlouvou se účastníci tedy mohou sdružit **ke společnému podnikání**
 - společnost **nemá vlastní právní osobnost** (pův. právní subjektivitu); **nejedná se tedy o právnickou osobu**
 - z dluhů vzešlých ze společné činnosti jsou tak společníci zavázáni vůči třetím osobám **solidárně, tj. společně a nerozdílně** (tato odpovědnost se nemění ani po zániku společnosti)
-

Smlouva o tiché společnosti (§ 2747 NOZ)

- **tichý společník zavazuje k vkladu**, kterým se bude podílet po celou dobu trvání tiché společnosti na výsledcích podnikání podnikatele, a **podnikatel se zavazuje platit tichému společníkovi podíl na zisku**
 - tichá společnost nemá vlastní právní osobnost (pův. právní subjektivitu); **nejedná se o právnickou osobu**
 - ze všech právních skutečností vzniklých z podnikání zavázán jen podnikatel
 - je-li však jméno tichého společníka obsaženo ve jménu, popřípadě v obchodní firmě podnikatele, ručí tichý společník za dluhy podnikatele
 - tichá společnost se zrušuje
 - dosáhne-li podíl tichého společníka na ztrátě výše jeho vkladu
 - tichý společník se totiž **podílí na zisku i na ztrátě** podnikatele
 - ukončí-li se podnikání, kterého se tichá společnost týká,
 - bylo-li rozhodnuto o úpadku podnikatele nebo tichého společníka
 - uplynutím doby, příp. nebyla-li tichá společnost ujednána na určitou dobu, lze ji vypovědět nejpozději šest měsíců před koncem účetního období
-

Obchodní korporace

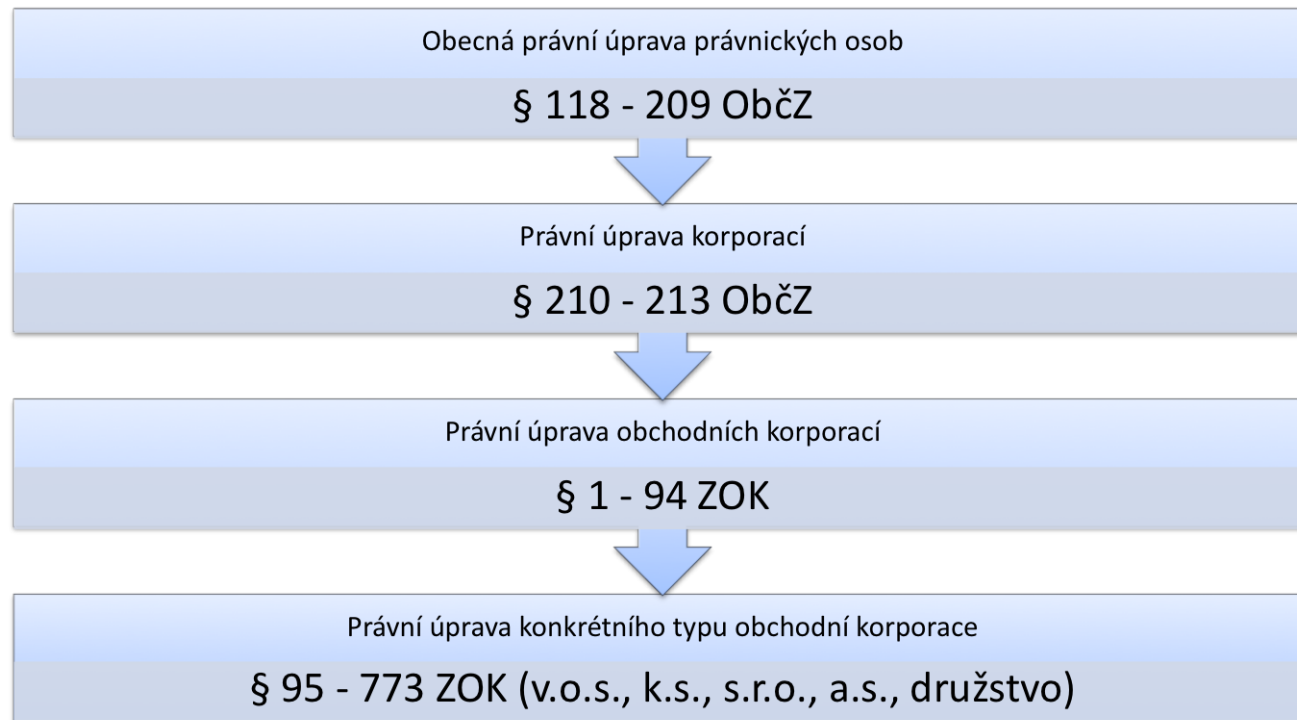

- možnost spojení kapitálu, pracovních schopností a snížení podnikatelského rizika
 - pramen právní úpravy
 - zákon o obchodních korporacích (ZOK)
 - občanský zákoník (NOZ či ObčZ)(viz dále)
-

Systematika uspořádání pramenů

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

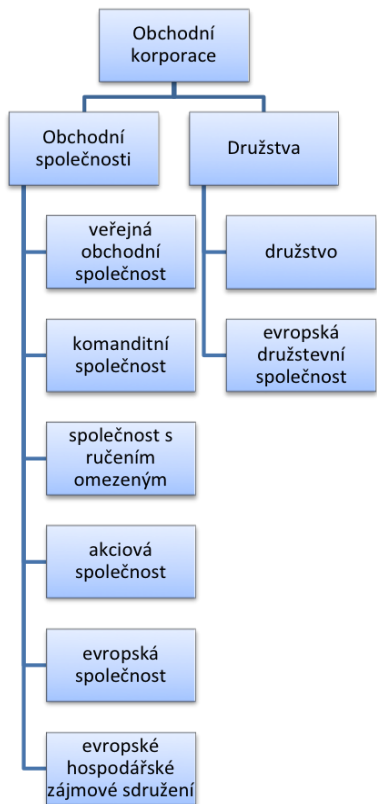

Příklad – společenská smlouva

- NOZ v obecné části, upravuje zakladatelské právní jednání. Zde jsou v § 123 NOZ upraveny jeho **minimální** obsahové náležitosti.
 - V obecné části ZOK, kde se dovíme v ustanovení § 8, že společenská smlouva, kterou se zakládá kapitálová společnost (tedy s.r.o.) musí mít **formu veřejné listiny**.
 - Doplnující údaje musí společenská smlouva také obsahovat (§ 146 ZOK), ovšem nedozvíme se, v jaké formě a jaké další údaje mají být uvedeny.
-

Obchodní korporace

Rozdělení obchodních společností

- **Osobní obchodní společnosti**
 - osobní účast společníků – účast nepřevoditelná
 - není vkladová povinnost
 - společníci ručí společně a nerozlučně veškerým svým majetkem
 - za společnost jednají společníci
 - Nezřizují jiné orgány
 - v.o.s. + k.s.
 - **Kapitálové obchodní společnosti**
 - kapitálová účast
 - vkladová povinnost každého společníka – tvorba zákl.kapitálu
 - společníci zásadně neručí (pouze do výše nesplaceného vkladu)
 - společnost vytváří orgány
 - s.r.o. + a.s.
-

Založení a vznik obchodní společnosti

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

2 etapy zakládání společnosti v čase

ZALOŽENÍ
SPOLEČNOSTI

*Jakým způsobem?
Kdo?*

*Právní jednání za účelem
vzniku*

MAX: 6 měsíců

- *splácení vkladů*
- *získání podnikatelského oprávnění*
- *doložení právního důvodu*
- umístění sídla*

VZNIK
SPOLEČNOSTI

Založení obchodní společnosti

- **zakladatelem může být:** FO, PO i zahraniční osoba
 - založení **osobní** společnosti
 - uzavřením **společenské smlouvy**
 - písemná forma
 - úřední ověření podpisů všech společníků
 - minimálně 2 osoby
 - založení **kapitálové** společnosti
 - uzavřením **společenské smlouvy** nebo **zakladatelské listiny**
 - forma notářského zápisu
 - postačí 1 zakladatel
-

Společenská smlouva

- upravuje **vnitřní vztahy** mezi společníky navzájem a vztahy mezi společnostmi a společníky (u a.s. ji nahradí **stanovy**)
 - **základní obsahové náležitosti**
 - **název,**
 - **sídlo**
 - **předmět činnosti**
 - **statutární orgán** a jak se vytváří, nestanoví-li to zákon přímo (určí též, kdo jsou **první členové** statutárního orgánu)
-

Právní jednání před vznikem

– před zápisem do OR

- za společnost (jménem společnosti) lze jednat již před jejím vznikem
- jednat může kdokoliv – sám vázán právními jednáními
 - aby jednání zavazovala společnost, je nutné je schválit do 3 měsíců po založení (schvaluje VH)

– návrh na zápis do OR

- osobních společností do obchodního rejstříku podávají všichni společníci,
- u společnosti s ručením omezeným všichni jednatelé
- u akciové společnosti všichni členové představenstva nebo statutární ředitel.
- u družstva podávají návrh všichni členové představenstva nebo předseda představenstva.

Nově lze podat i u notáře.

Vznik obchodní společnosti

- **zápisem do OR** obchodní společnost vzniká
 - do 6 měsíců od založení společnosti
- od vkladu může nabývat práv a povinností
- návrh na zápis se podává na formuláři

- **Vklad**
 - peněžní vyjádření hodnoty předmětu vkladu

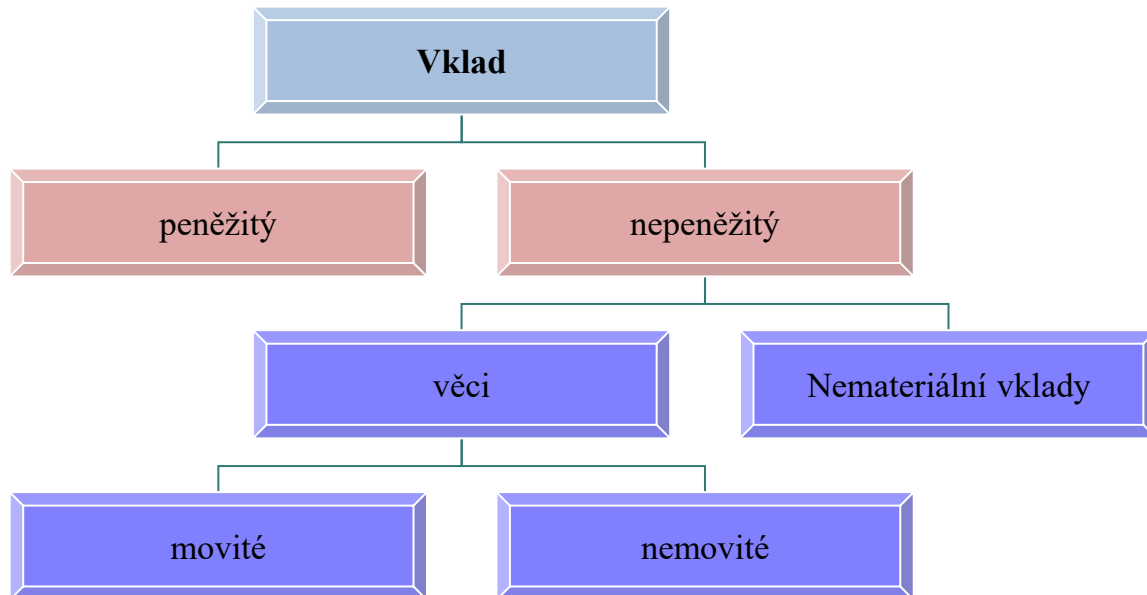
 - **Základní kapitál**
 - penězi vyjádřený souhrn peněžitých i nepeněžitých vkladů všech společníků
 - povinně vytvářený v s.r.o; a.s.; k.s.

 - **Podíl**
 - účast společníka na společnosti a z ní plynoucí práva a povinnosti
 - zvláštnosti – vypořádací podíl, podíl na likvidačním zůstatku
-

Vklad

- vyjadřuje vztah společníka a společnosti
 - na základě vkladu získá podíl ve společnosti

- **Obecná pravidla**
 1. jakékoliv věci (za podmínky, že jsou penězi ocenitelné)
 - u kapitálových společností musí ocenit znalec
 - u osobních společností stačí dohodou společníků
 2. nepřípustné: provedení prací a služeb
 3. splaceny před zápisem společnosti do OR
-

- **správce vkladu**
 - zakladatel pověřený v zakladatelském dokumentu nebo banka
 - spravuje vklady před zápisem do OR
 - po vzniku společnosti předá vklady společnosti
 - **splacení**
 - u kapitálových společností musí být v den zápisu
 - splacen každý peněžitý vklad min. 30%
 - splacen každý nepeněžitý vklad ve 100%
 - dnem zápisu společnosti OR na ni přecházejí **vlastnická práva** ke vkladům
 - u nemovitosti – vkladem do KN
-

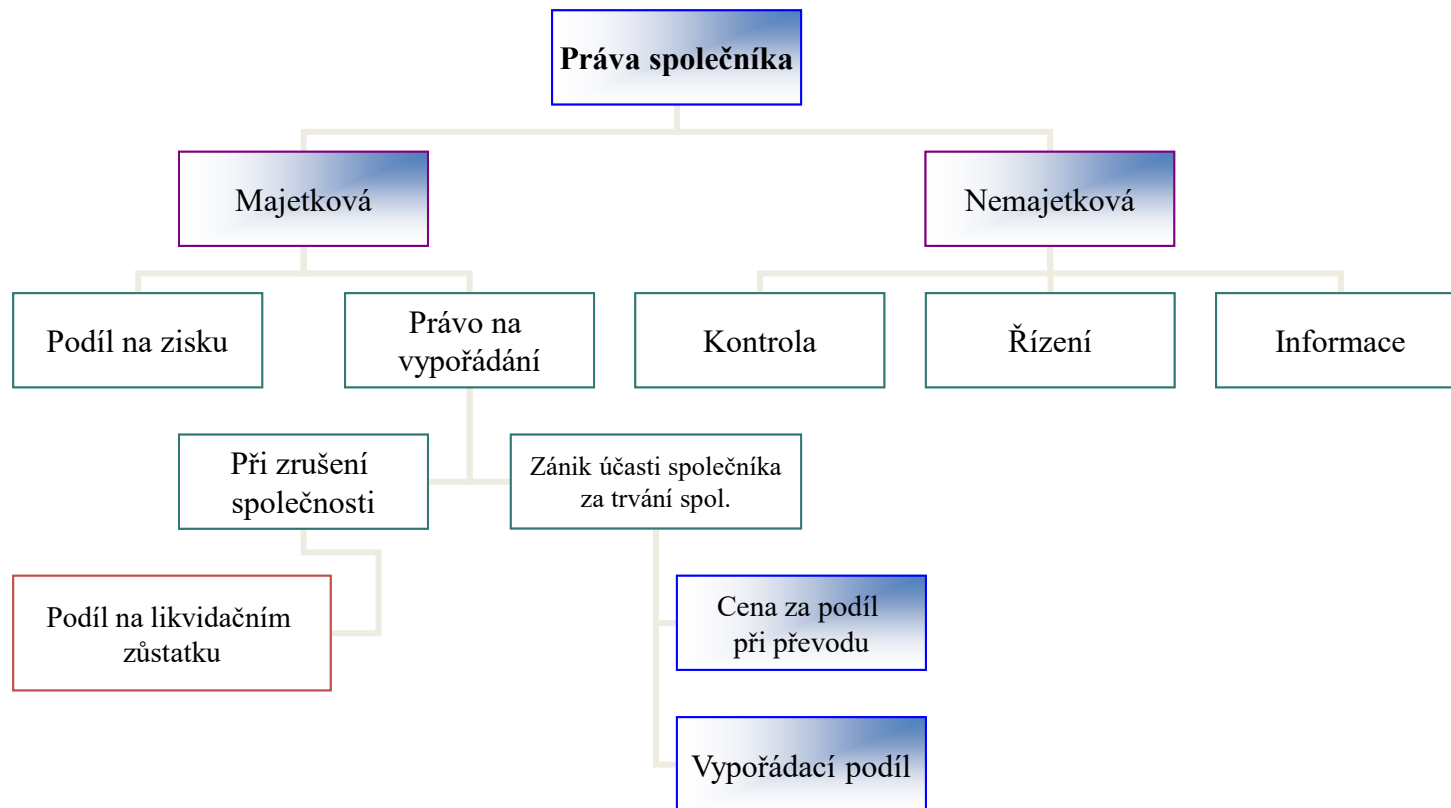
Základní kapitál

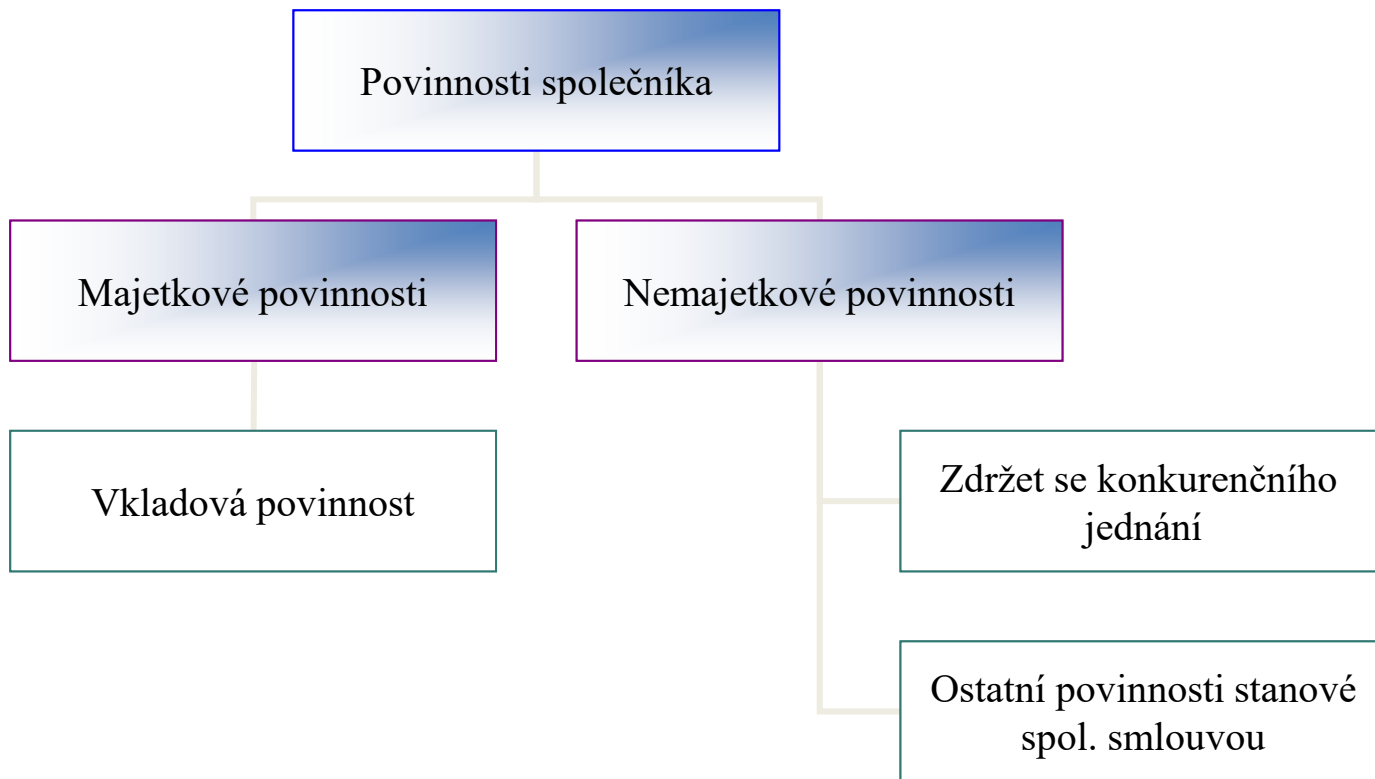
- souhrnné vyjádření všech vkladů všech společníků – vždy vyjádřeno v penězích
 - výši lze změnit formalizovaným postupem
 - zvýšení ZK
 - snížení ZK
 - význam zejm. u kapitálových společností
 - chybí osobní ručení
 - ukazuje nakolik činnost spol. kryta z vlastních zdrojů a jaké je její úvěrové zatížení
 - problematické – málo vypovídající o skutečné situaci
 - ZOK od koncepce ZK upouští (u s.r.o. – 1Kč)
 - v průběhu existence společnosti se mění její majetková struktura → mění se i majetková podoba ZK
 - nesprávná představa: vklady zůstávají nedotčeny a použijí se jen pro případ ztrát
-

- vyjadřuje vnitřní vztahy ve společnosti (včetně vztahu společníka ke společnosti)
 - obsahem vztahu: práva a povinnosti
 - jednota podílu
 - společník může mít pouze **jeden** podíl
 - výjimka: a.s., s.r.o. pokud vydalo kmenové listy
 - míra uplatnění vlastní vůle ve společnosti
 - velikost: poměr výše vkladu k celkové výši ZK, u s.r.o. lze stanovit odlišně ve spol.smlouvě
 - určuje rozsah majetkových a nemajetkových práv
-

Práva společníka vyjádřená velikostí podílu

Povinnosti společníka vyjádřené velikostí jeho podílu

2 ETAPY rušení společnosti v čase

ZRUŠENÍ
SPOLEČNOSTI

*Ukončení
ekonomické
činnosti*

ZÁNIK
SPOLEČNOST

*Ukončení její
právní
existence jako
PO*

Způsob a forma zrušení

- **Způsoby** zrušení
 - dobrovolné
 - rozhodnutí společníků
 - nucené
 - rozhodnutí soudu
 - **Formy** zrušení
 - s likvidací – pravidlo
 - likvidace jejího obchodního jmění s cílem uspokojení věřitelů a rozdělní likvidačního zůstatku
 - bez likvidace
 - formy přeměn společností
-

Důvody zrušení společnosti s likvidací

- Na základě **rozhodnutí společníků**
 - uplynutím doby
 - dosažením účelu
 - dnem uvedeným v rozhodnutí společníků
 - Na základě **rozhodnutí soudu**
 - vyvíjí **nezákonnou činnost**
 - **nemá déle než 2 roky statutární orgán**
 - **pozbyla všechna podnikatelská oprávnění**
 - **není schopna po dobu delší než 1 rok vykonávat svou činnost a plnit tak svůj účel**
 - nemůže vykonávat svou činnost pro **nepřekonatelné rozpory mezi společníky**
 - další případy stanovené u jednotlivých společností, např. smrt společníka
V.O.S.
-

Likvidace

- mimosoudní vyrovnání majetkových vztahů zanikající PO
 - vstupuje dnem kdy byla zrušena
 - u obch.firmy se musí uvádět dovětek
 - „v likvidaci“
 - vstup do likvidace i osoba likvidátora se zapisují se do OR
-
- Zánik obchodní korporace, neznamená automaticky také zánik ručení za její závazky. Při zrušení obchodní korporace s likvidací **ručí společníci za její dluhy i po jejím zániku** a to do výše svého podílu na likvidačním zůstatku, nejméně však v rozsahu, v němž ručili za jejího trvání.
-

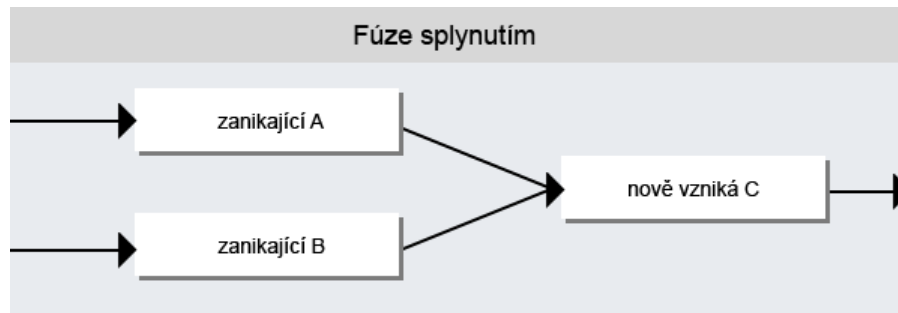
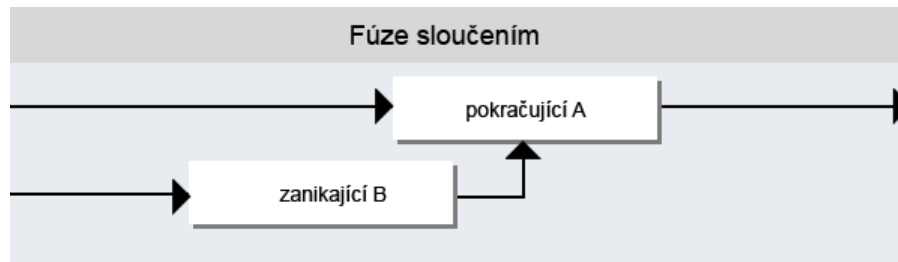
Likvidátor

- **jmenování likvidátora** - FO
 - při dobrovolném zrušení – likvidátora vybere společnost sama
 - při nuceném zrušení – vybrán soudem
 - soud může jmenovat likvidátorem i společníka nebo člena statutárního orgánu bez jeho souhlasu
 - je orgánem společnosti – jedná jejím jménem a nese odpovědnost
 - **povinnosti:**
 - oznámit vstup do likvidace všem věřitelům (výzva)
 - zveřejnit vstup do likvidace v obchodním věstníku (výzva)
 - jestliže zjistí předlužení, musí podat insolvenční návrh
 - do 30 dnů od skončení likvidace podat návrh na výmaz spol. z OR
 - **oprávnění:**
 - oprávněn činit jen úkony směřující k likvidaci
 - plnit závazky – přednostně mzdové nároky zaměstnanců
 - přijímat plnění
 - zastupovat společnosti před soudy a jinými orgány
 - **návrh na rozdělení likvidačního zůstatku** mezi společníky
 - likvidace končí rozdělením likvidačního zůstatku
-

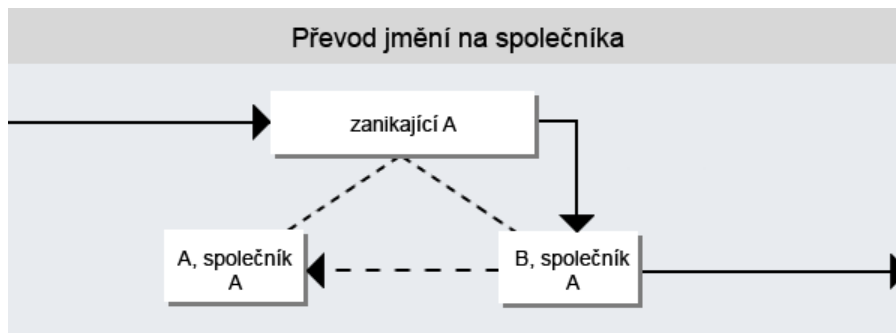
Zrušení společnosti bez likvidace

- zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev
 - lze pouze na základě **rozhodnutí společníků**, pokud přechází jmění na právního nástupce
 - k přeměně společnosti může dojít
 - **Fúzí**
 - Sloučením
 - splynutím
 - **Převodem jmění na společníka**
 - v.o.s. – zbylí 2 společníci a na straně jednoho jsou zákonné důvody ukončení členství
 - k.s. – pouze pokud zánik členství všech komanditistů a zůstane 1 komplementář
 - s.r.o. – společník musí mít min 90% podíl
 - a.s. – majitel akcí s hodnotou 90% základního kapitálu
 - **Rozdělením**
 - Rozdělení se založením nových společností
 - Rozdělení sloučením
 - Kombinací forem
 - **Změnou právní formy**
-

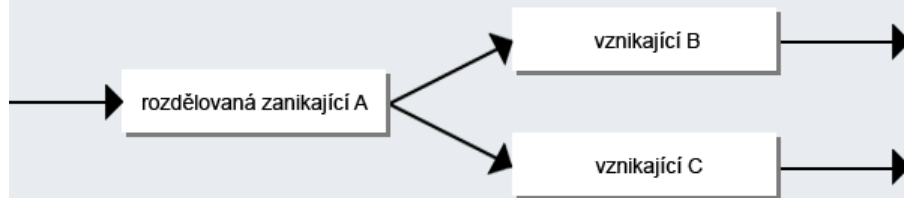
Převod jmění na společníka

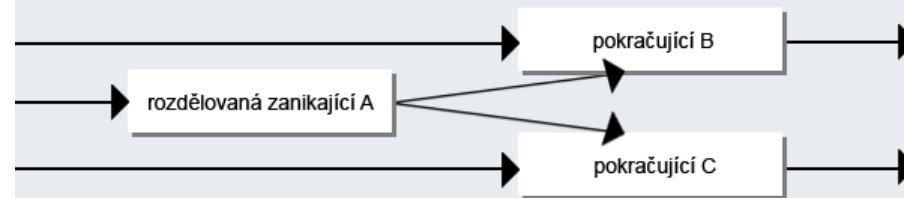
Rozdělení

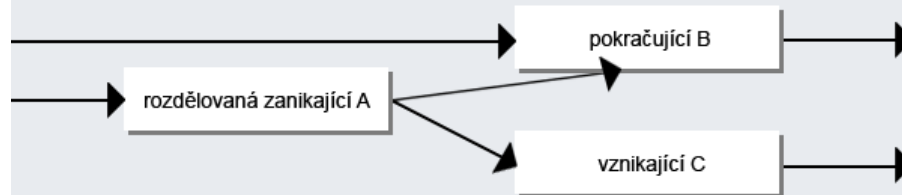
Rozdělení se vznikem nových společností

Rozdělení sloučením

Kombinace rozdělení se vznikem nových společností a sloučením

Orgány obchodních korporací

- na vrcholu každé obchodní korporace stojí **nejvyšší orgán**
 - tímto orgánem jsou
 - v osobní společnosti všichni její společníci,
 - v kapitálové společnosti valná hromada
 - v družstvu členská schůze.
 - kromě nejvyššího orgánu může obchodní korporace mít **kontrolní orgán**, kterým je dozorčí rada, kontrolní komise nebo jiný obdobný orgán.
 - kromě toho má každá obchodní korporace svůj **statutární orgán**
 - je-li vícečlenný, každý člen zastupuje obch. korporaci **samostatně** (neurčí-li zakladatelské právní jednání, jak členové statutárního orgánu obchodní korporaci zastupují, činí tak každý člen **samostatně**)
-

Péče řádného hospodáře

- kdo přijme funkci člena voleného orgánu, zavazuje se, že ji bude vykonávat s nezbytnou **loajalitou** i s potřebnými **znalostmi** a **pečlivostí**
- korekce:
 - *při posouzení, zda člen orgánu jednal s péčí řádného hospodáře, se vždy přihlédne k péči, kterou by v obdobné situaci vynaložila jiná rozumně pečlivá osoba*

- oznamovací povinnost:
 - v případě může při výkonu funkce člena orgánu **dojít ke střetu jeho zájmu se zájmem obchodní korporace**
 - pokud člen orgánu obchodní korporace hodlá **uzavřít s touto korporací, mimo rámec běžného obchodního styku, smlouvu**
 - kontrolní (příp. nejvyšší) orgán může na vymezenou dobu **pozastavit člena orgánu, který oznámí střet zájmu, výkon jeho funkce**
-

Vyloučení z orgánu soudem

- **soud může rozhodnout o vyloučení**
 - výkon jeho funkce s přihlédnutím ke všem okolnostem případu vedl k **úpadku** obchodní korporace
 - v posledních 3 letech opakovaně a závažně **porušoval péči řádného hospodáře**
 - právní mocí rozhodnutí o vyloučení přestává být osoba, které se rozhodnutí týká, **členem statutárního orgánu ve všech obchodních korporacích**
-

Ručení členů orgánů

- soud může rozhodnout, že člen nebo bývalý člen statutárního orgánu ručí za splnění jejích povinností, pokud
 - bylo rozhodnuto, že **obchodní korporace je v úpadku, a**
 - člen nebo bývalý člen statutárního orgánu obchodní korporace **věděli nebo měli a mohli vědět**, že je obchodní korporace v hrozícím úpadku podle jiného právního předpisu, a v **rozporu s péčí řádného hospodáře neučinili** za účelem jeho odvrácení vše potřebné a rozumně předpokladatelné.
-

Srovnávací tabulka obchodních korporací

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

	Veřejná obchodní společnost	Komanditní společnost	Společnost s ručením omezeným	Akciová společnost	Družstvo
Min. počet zakladatelů	min. 2 FO nebo PO	min. 2 FO nebo PO	1 FO nebo PO	1 FO nebo PO	3 FO nebo PO
Ručení společníků za závazky společnosti	společnost i společníci neomezeně	společnost neomezeně; komanditista do výše nesplaceného vkladu, komplementář plně	společnost neomezeně; společníci do výše nesplaceného vkladu	společnost neomezeně; akcionáři neručí	společnost neomezeně; členové neručí
Základní kapitál	ne	ano	min. 1 Kč	min. 2 mil. Kč	-
Účel založení	Podnikání nebo správa vlastního majetku	Podnikání nebo správa vlastního majetku	Podnikání i jiný účel	Podnikání i jiný účel	Podnikání i jiný účel
Statutární orgán	Všichni společníci	Všichni komplementáři	Jednatelé	Představenstvo nebo Statutární ředitel	Představenstvo